

והניף ידו על הנהר

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 שְׁנַמְשָׁכִים מִמַּחַ הַדְּעַת שִׁמְהוּוּה שׁוֹרֵשׁ וּמְקוֹר לִשְׁנֵי הַקּוּמִים בְּמִידוֹת, 43
 2 חֶסֶד וּגְבוּרָה [וְזָהוּ גַם מֵה שְׁאָרֵי יִשְׂרָאֵל נִקְרָאת אַרְצָן זְבַת חָלָב 44
 3 וְדָבָשׁ⁸⁷ וְכַמְבוּאֵר בְּלִקוּטֵי תוֹרָה לְאִדְמוֹר הוֹקֵן: "זָהוּ עֵינֵי יִרְדֵת הַנִּשְׁמָה 45
 4 לְעוֹלָם הַזֶּה הַשְׁפֵל דּוֹקָא יִרְדָה לְצוֹרֵן עַל־י כִּד לְאִכְפֵיא לְסִטְרָא אַחְרָא עַל־יֵדֵי 46
 5 "סוֹר מְרַע", וְעַל־יֵדֵי־זָה אִסְתַּלַּק יִקְרָא 47
 6 דְקוֹדֶשׁא־בְּרִיךְ־הוּא בְכוֹלָהוּ עֲלֵמִין... 48
 7 שִׁיחַ בְּחִינַת כְּלִים לְקַבֵּל גִּילוֹי אֹרֶר־ 49
 8 אֵין־סוּף בְּרוּךְ־הוּא עַל־יֵדֵי בְּחִינַת 50
 9 "וְעֵשָׂה טוֹב" מְצוּוֹת מְעֻשׂוֹת רַמ"ח 51
 10 פְּקוּדֵין רַמ"ח אַבְרִין דְּמִלְכָא רַק 52
 11 שְׁמַתְחֵלָה צְרִיךְ לְהוֹיֵת בְּחִינַת סוֹר מְרַע 53
 12 בְּחִינַת אֲתַכְפִּיא סִטְרָא אַחְרָא... וְאוֹ 54
 13 יְכוֹלִים לְקַבֵּל עַל־יֵדֵי בְּחִינַת "וְעֵשָׂה 55
 14 טוֹב" גִּילוֹי אֹרֶר־אֵין־סוּף בְּרוּךְ־הוּא 56
 15 לְמַטָּה עַל־יֵדֵי רַמ"ח מְצוּוֹת־עֵשָׂה 57
 16 דְאוּרִייתָא מְחַכְמָה נִפְקַת וְהַמְצוּוֹת הֵם 58
 17 רַמ"ח הַמְשַׁכּוֹת מְחַכְמָה עֵילָא וְלִכְן 59
 18 נִקְרָאִים אַבְרִין דְּמִלְכָא כְּשֵׁל אַבְרָם 60
 19 שְׁנַמְשָׁךְ בְּחוּכְם חַיִּית מִהֶמּוֹחַ כְּנֵרָא 61
 20 בְּחוּשׁ שְׁבִמּוֹחַ מְרַגִּישׁ כָּאֵב שֶׁל כָּל 62
 21 הַאֲבָרִים כִּי כְמוֹ כֵּן עַל־יֵדֵי הַמְצוּוֹת 63
 22 נִמְשָׁךְ אֹרֶר־אֵין־סוּף בְּרוּךְ־הוּא מְבַחֲנֵית 64
 23 חֲכָמָה עֵילָא לְעַלְמִין סְתִימִין וְעַלְמִין 65
 24 דְאַתְגַּלִּיין. וְחֵלֵב וְדָבָשׁ הֵם בְּחִינַת תְּרִין 66
 25 דְרוֹעֵין חֶסֶד וּגְבוּרָה יִמָּנָה וְשִׁמְרָא... 67
 26 הַמְשַׁכּוֹת אֲלִקוּת עַל־יֵדֵי מְצוּוֹת מְעֻשׂוֹת 68
 27 רַמ"ח אַבְרִין דְּמִלְכָא וְאַרְצָן יִשְׂרָאֵל 69
 28 מְכוּוֹנֵת כְּנֵגֵד אֲרִץ יִשְׂרָאֵל שְׁלִמְעֵלָה... 70
 29 וְלִכְן עֵיקַר הַמְצוּוֹת הוּא בְּאֲרִץ יִשְׂרָאֵל 71
 30 דּוֹקָא⁸⁷], וְהֵינּוּ שְׁמֵי מְצָה עֲשִׂירָה' 72
 31 מוֹרָה עַל הַתְּהַפְּכוֹת הַמִּדּוֹת 73
 32 מְרַע לְטוֹב עַל־יֵדֵי גִלּוֹי הַמּוֹחִין 74
 33 (עַל־דֶּרֶךְ מֵה שְׁתַּבְּאָר לְעֵיל 75
 34 (סְעִיף ו') בְּעֵנִין סְפִירַת 76
 35 הָעוֹמֵר), וְלִכְן אֵינָה בָּאָה 77
 36 לְיַדֵי חֲמוּץ, לְהִיּוֹתָהּ בְּבַחֲנֵית 78
 37 אֲתַתְּפָא, וְאֵין בָּהּ נְחִינַת מְקוֹם כֻּלָּל 79
 38 לְהִיפֵךְ הַטּוֹב. 80
 39 וְהֵנָּה, אָף שְׁעַל־פִּי־זָה גְדֻלָּה 81
 40 מְעַלְתָּהּ שֶׁל 'מְצָה עֲשִׂירָה' שֶׁהִיא בְּבַחֲנֵית אֲתַתְּפָא, עַל 82
 41 הַמְצָה ד'לָחֵם עוֹנִי" שֶׁהִיא בְּבַחֲנֵית אֲתַתְּפָא בְּלִבָּד, וְהִיא 83
 42 'אֲתַתְּפָא' הוּא מְצָב נִעְלָה יוֹתֵר מ'אֲתַתְּפָא', מְפַל־מְקוֹם אֵין יוֹצְאִים 84

1 (ח) וְזָהוּ "הָא לְחָמָא עֹנִיא דִּי אָכְלוּ אַבְהֵתְנָא בְּאַרְעָא 1
 2 דְּמַצְרַיִם", זֶה [הַמְצָה] לַחֵם הָעוֹנִי שֶׁאֲכָלוּ אֲבוֹתֵינוּ בְּאֲרִץ מִצְרַיִם, וּבְחַתִּילַת 2
 3 הַמַּאֲמֵר נִשְׁאַלָה הַשְּׂאֵלָה, אֵיךְ אִפְשֵׁר לִזְמֹר שֶׁהַמְצָה הִיא לַחֵם הָעוֹנִי שֶׁאֲכָלוּ 3
 4 אֲבוֹתֵינוּ בְּאֲרִץ מִצְרַיִם, וְהִיא בְּמִקְוֹמוֹת אַחֵרִים נִאֲמַר שֶׁאֲכִילַת הַמְצָה הִיא 4
 5 לְאַחַר הַיְצִיאָה מִמִּצְרַיִם. 5
 6 וְהָעֵנִין בְּזָה⁸⁴, דְּהֵנָּה, יֵשׁ שְׁתֵּי 6
 7 בְּחִינּוֹת שׁוֹנוֹת שֶׁל מְצָה. יֵשׁ 7
 8 מְצָה הַמְכִילָה קִמַּח וּמִים בְּלִבָּד 8
 9 שְׁנִקְרָאת "לָחֵם עוֹנִי", וְיֵשׁ 9
 10 'מְצָה עֲשִׂירָה' שְׁנִילוּשָׁה בֵּינָן 10
 11 וְשְׁמֵן וְדָבָשׁ וְחֵלֵב⁸⁵. וְהַחֲלוּק 11
 12 הַהַבּוּל בֵּינֵיהֶם, שְׁהַמְצָה 12
 13 שְׁנִקְרָאת "לָחֵם עוֹנִי" אֵין בָּהּ 13
 14 הַתְּנַשְׂאוֹת לְהוֹיֵת תּוֹפֵחַ 14
 15 וְעוֹלָה, וְאֵין בָּהּ טַעַם, מֵה־ 15
 16 שְׁאֵין־בָּן 'מְצָה עֲשִׂירָה' יֵשׁ 16
 17 בָּהּ הַתְּנַשְׂאוֹת (שְׁאֵפִילוּ 17
 18 שְׁהֵתָה כָּל הַיּוֹם בְּלֹא עֶסֶק עַד 18
 19 שְׁתַּתְּפָא, מְצָב שְׁבוּ עֵיסַת מְצָה 19
 20 רְגִילָה, שֶׁל קִמַּח וּמִים בְּלִבָּד, מְחַמֵּיצָה, 20
 21 הִיא בְּמַצָּה עֲשִׂירָה אֵין זֶה חֲמוּץ 21
 22 וּמוֹתֵר לְאָכְלָהּ בְּפִסְחָא, אֲלֹא 22
 23 שְׁאֵינוּ יוֹצְאֵי בָּהּ יְדֵי חוֹבֵת 23
 24 מְצוּוֹת אֲכִילַת מְצָה⁸⁶ בְּלִילָה 24
 25 הַרְאִשׁוֹן שֶׁל פִּסַּח שְׁצִרִיכָה לְהוֹיֵת 25
 26 דּוֹקָא (לָחֵם עוֹנִי), וְיֵשׁ בָּהּ טַעַם 26
 27 כִּיּוֹן שֶׁהַעִיסָה הִיא עִם יֵין אוֹ שֶׁמֶן אוֹ 27
 28 דָּבָשׁ אוֹ חֵלֵב. וְהִיא בְּהָא תְּלִיא, 28
 29 וְשֵׁנֵי הַדְּבָרִים, הַתְּפִיחָה וְהַטַּעַם, לְפִי 29
 30 הַמְשַׁמְעוֹת הַפְּנִימִית שֶׁלָּהֶם, תְּלוּיִים זֶה 30
 31 בּוֹה שְׁמֵי שְׁאֵין בּוֹ הַתְּנַשְׂאוֹת 31
 32 וְיִשׁוֹת עֲצֻמִּית, אֵינוּ מְחַפְּשׁ 32
 33 לְמַצּוֹת טַעַם הַסֶּכֶר הַגִּיּוּנִי עַל כָּל 33
 34 דְּבָר וְעֵנִין, אֲלֹא עֲבוֹדָתוֹ הִיא 34
 35 בְּאֹפֶן שֶׁל אֲתַתְּפָא הַכְּנַעַנִי 35
 36 עֲצֻמִּית, שְׁפִלוֹת וּבִטּוּל, וְזָהוּ עֵנִין 36
 37 "לָחֵם עוֹנִי". מֵה־שְׁאֵין־בָּן 37
 38 'מְצָה עֲשִׂירָה' מוֹרָה עַל עֲבוֹדַת 38
 39 ה' בְּרִגְרָה שֶׁל בְּחִינַת אֲתַתְּפָא, 39
 40 כִּי 'מְצָה עֲשִׂירָה' גִּילּוּשָׁה בֵּינָן וְשְׁמֵן דָּבָשׁ וְחֵלֵב, וְיָדוּעַ 40
 41 שְׁשְׁמֵן וְיֵין הֵם בְּחִינַת 'חֲכָמָה' ו'בִּינָה', עֵינֵין הַשְׁכֵּל וְהַטַּעַם, 41
 42 ו'חֵלֵב' ו'דָּבָשׁ' הֵם בְּחִינַת 'חֶסֶד וּגְבוּרָה' עֵינֵין הַמִּידוֹת 42

(84) בהבא לקמן ראה גם שיחת אחש"פ וש"פ שמיני שנה זו (תשכ"ו) - לקו"ש חט"ז ע' 124 ואילך. (85) ראה פסחים לה, א. לו, א. רמב"ם הל' חמץ ומצה פ"ה ה"כ. פ"ו ה"ה. (86) שו"ע אדה"ז או"ח תס"ב ס"א. (87) שמות ג, ח. וראה לקו"ת שלח לו, ד. ובכ"מ.